

การเข้าถึงสวัสดิการสังคมขั้นพื้นฐานอย่างเท่าเทียมสำหรับคนไร้บ้านในประเทศไทย

EQUITABLE ACCESS TO BASIC SOCIAL WELFARE FOR HOMELESS PEOPLE IN THAILAND

วริศรา กิจเกวียน^{1*} ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิตรลดา ไชยะ²

Warisara Kitkian^{1*} Asst. Prof. Chitralada Chaiya Ph.D

^{1,2}วิทยาลัยการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

College of Politics and Governance, Mahasarakham University¹ Thailand

66011382007@msu.ac.th*, Chitralada.c@msu.ac.th

วันที่รับบทความ 4 เมษายน 2568

วันแก้ไขบทความ 11 พฤษภาคม 2568

วันตอบรับบทความ 16 พฤษภาคม 2568

บทคัดย่อ(Abstract)

ปัญหาการไร้ที่อยู่อาศัยยังคงเป็นปัญหาสังคมระดับโลกที่ส่งผลกระทบต่อผู้คนนับล้านคนและยังมีความท้าทายที่สำคัญต่อการเข้าถึงสวัสดิการสังคมขั้นพื้นฐานอย่างเท่าเทียมกันแม้ว่าประเทศไทยจะมีอัตราการไร้ที่อยู่อาศัยค่อนข้างต่ำเมื่อเทียบกับประเทศอื่น ๆ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้แต่ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการเข้าถึงความไม่เท่าเทียมกันทางเศรษฐกิจและการดำเนินนโยบายยังคงมีอยู่การศึกษาครั้งนี้จะตรวจสอบปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเข้าถึงสวัสดิการสังคมอย่างเท่าเทียมกันสำหรับบุคคลไร้ที่อยู่อาศัยในประเทศไทย โดยเน้นที่ปัจจัยกำหนดทางเศรษฐกิจและสังคมโดยเฉพาะ เช่น อัตราการจ้างงาน ความไม่เท่าเทียมกันของรายได้รายจ่ายของรัฐบาลด้านการศึกษาและการพัฒนาของมนุษย์โดยรวมการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ เผยให้เห็นความสัมพันธ์ที่สำคัญระหว่างปัญหาการไร้ที่อยู่อาศัยและตัวบ่งชี้ทางเศรษฐกิจและสังคมที่สำคัญ ได้แก่ อัตราการจ้างงาน (-0.855) ดัชนี GINI (-0.860) ดัชนีการพัฒนาของมนุษย์ (0.883) และรายจ่ายของรัฐบาลด้านการศึกษา (0.860) ซึ่งเน้นย้ำถึงปฏิสัมพันธ์ที่ซับซ้อนระหว่างนโยบายเศรษฐกิจและความมั่นคงทางสังคมผลการศึกษานี้ชี้ให้เห็นว่าการขยายโอกาสในการจ้างงานการรับประกันการกระจายรายได้ที่เท่าเทียมกันการเพิ่มการลงทุนด้านการศึกษาและการเสริมสร้างนโยบายการพัฒนาของมนุษย์นั้นมีความจำเป็นในการลดปัญหาคนไร้บ้านและปรับปรุงการเข้าถึงสวัสดิการสังคม การศึกษานี้เน้นย้ำถึงความจำเป็นเร่งด่วนสำหรับ กรอบนโยบายที่ครอบคลุม ที่บูรณาการ การเติบโตทางเศรษฐกิจ การศึกษาและมาตรการคุ้มครองทางสังคมเพื่อแก้ไขปัญหาคอนไร้บ้านในประเทศไทยอย่างมีประสิทธิภาพโดยการแก้ไขปัญหาคอนไม่เท่าเทียมกันทางโครงสร้างและส่งเสริมโอกาสทางเศรษฐกิจที่ครอบคลุม ประเทศไทยสามารถทำงานเพื่อให้มี ระบบสวัสดิการสังคมที่ยั่งยืนและเท่าเทียมกันมากขึ้นเพื่อให้แน่ใจว่าประชากรที่เปราะบางสามารถเข้าถึงบริการที่จำเป็นและโอกาสในการบูรณาการทางสังคมและเศรษฐกิจได้อย่างเพียงพอ

คำสำคัญ (Keywords) : การเข้าถึงสวัสดิการสังคม ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคม อัตราการจ้างงาน ความไม่เท่าเทียมกันของรายได้ รายจ่ายของรัฐบาลด้านการศึกษา ดัชนีการพัฒนามนุษย์ (HDI) นโยบายการคุ้มครองทางสังคม ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ การพัฒนาที่ยั่งยืน การเติบโตทางเศรษฐกิจที่ครอบคลุม

Abstract

Homelessness remains a critical global social issue, affecting millions and posing significant challenges to equitable access to basic social welfare. Although Thailand reports a relatively low rate of homelessness compared to other Southeast Asian nations, issues related to accessibility, economic disparity, and policy implementation persist. This study examines the factors influencing equitable access to social welfare for homeless individuals in Thailand, with a particular focus on socio-economic determinants, including employment rates, income inequality, government expenditure on education, and overall human development. A correlation analysis reveals significant relationships between homelessness and key socio-economic indicators, including the employment rate (-0.855), GINI index (-0.860), Human Development Index (0.883), and government expenditure on education (-0.860), underscoring the intricate interplay between economic policies and social stability. The findings suggest that expanding employment opportunities, ensuring equitable income distribution, increasing investment in education, and strengthening human development policies are essential in mitigating homelessness and improving access to social welfare. This study highlights the urgent need for comprehensive policy frameworks that integrate economic growth, education, and social protection measures to effectively address homelessness in Thailand. By tackling structural inequalities and fostering inclusive economic opportunities, Thailand can work towards a more sustainable and equitable social welfare system, ensuring that vulnerable populations have adequate access to essential services and opportunities for social and economic integration.

Keywords: Social Welfare Accessibility, Socio-Economic Determinants, Employment Rate, Income Inequality, Government Expenditure on Education, Human Development Index (HDI), Social Protection Policies, Economic Disparity, Sustainable Development, Inclusive Economic Growth

บทนำ (Introduction)

ปัญหาคนไร้บ้านยังคงเป็นปัญหาเร่งด่วนระดับโลกที่ส่งผลกระทบต่อผู้คนนับล้านคนในบริบททางสังคม เศรษฐกิจและการเมืองที่หลากหลายตามข้อมูลจาก World Population Review (2024) ประเทศที่มีจำนวนคนไร้บ้านมากที่สุด ได้แก่ ปากีสถาน (8,000,000 คน) บังกลาเทศ (5,000,000 คน) ฟิลิปปินส์ (4,500,000 คน) และ อัฟกานิสถาน (4,660,000 คน) ในทางกลับกันประเทศไทยรายงานคนไร้บ้านเพียง 2,700 คน ซึ่งดูน้อยกว่าประเทศกำลังพัฒนาอื่นๆ ในภูมิภาคอย่างมาก อย่างไรก็ตาม ตัวเลขดังกล่าวทำให้เกิดคำถามสำคัญเกี่ยวกับความถูกต้องของข้อมูล ความไม่สอดคล้องของคำจำกัดความ และประสิทธิภาพของนโยบายสวัสดิการสังคมของประเทศไทยในการแก้ไขปัญหาคนไร้บ้าน แม้ว่าสถิติอย่างเป็นทางการของประเทศไทยจะระบุว่าประชากรไร้บ้านมีจำนวนค่อนข้างน้อย แต่บุคคลจำนวนมากที่ประสบปัญหาที่อยู่อาศัยไม่มั่นคงอาจไม่นับรวมในเกณฑ์ชีวิตการไร้บ้านอย่างเป็นทางการ บัณฑิตต่างๆ เช่น ที่อยู่อาศัยที่ไม่เป็นทางการ ที่พักชั่วคราว และบุคคลไร้บ้านที่ไม่ได้ลงทะเบียน อาจทำให้มีการรายงานต่ำกว่าความเป็นจริงอย่างมาก นอกจากนี้ อุปสรรคเชิงโครงสร้างในการเข้าถึงสวัสดิการสังคม เช่น ข้อกำหนดด้านเอกสารทางกฎหมาย ประสิทธิภาพของระบบราชการที่ต่ำ และการดำเนินนโยบายที่ไม่ต่อเนื่อง อาจทำให้หลายคนเสี่ยงต่อการไร้บ้านโดยไม่ได้รับการรับรองจากรัฐอย่างเหมาะสมนโยบายสวัสดิการและกรอบกฎหมายของประเทศไทยที่เกี่ยวข้องกับคนไร้บ้านยังคงไม่ได้รับการพัฒนาเมื่อเทียบกับประเทศที่มีระบบสวัสดิการสังคมที่มั่นคง เช่น เยอรมนี (คนไร้บ้าน 262,600 คน) หรือสหราชอาณาจักร (คนไร้บ้าน 380,000 คน) ประเทศที่มีแนวทางที่เน้นที่อยู่อาศัยเป็นหลัก เช่น ฟินแลนด์ (คนไร้บ้าน 4,114 คน) นอร์เวย์ (คนไร้บ้าน 3,325 คน) และ เดนมาร์ก (คนไร้บ้าน 5,789 คน) แสดงให้เห็นว่าการแทรกแซงนโยบายที่มีประสิทธิภาพสามารถลดจำนวนคนไร้บ้านได้อย่างมากแม้จะมีข้อจำกัดทางเศรษฐกิจก็ตามนอกเหนือจากความไม่มั่นคงด้านที่อยู่อาศัยแล้วการศึกษาระดับนานาชาติยังเน้นย้ำถึงจุดเชื่อมโยงระหว่างการไร้ที่อยู่อาศัยและพฤติกรรมทางอาชญากรรมโดยเฉพาะในกลุ่มคนหนุ่มสาวการทบทวนวรรณกรรมของสหราชอาณาจักรอย่างเป็นระบบเกี่ยวกับความไร้ที่อยู่อาศัยของเยาวชนและการกระทำผิด (Self et al., 2025) พบว่าโรคทางจิต การแตกแยกในครอบครัว การใช้สารเสพติดความบอบช้ำทางใจการพัวพันกับแก๊งและผู้ที่ถูกจากการดูแลที่พลอยอย่างมากต่อความไร้ที่อยู่อาศัยของเยาวชนและความเป็นไปได้ในการก่ออาชญากรรมผลการวิจัยที่คล้ายกันนี้พบในบริบทอื่นๆรวมถึงในแคนาดาซึ่งการวิจัยเกี่ยวกับความไร้ที่อยู่อาศัยในชนบทและห่างไกลชี้ให้เห็นว่าการตีตราทางสังคมการขาดบริการที่อยู่อาศัยอย่างเป็นทางการและการพึ่งพาเครือข่ายสนับสนุนที่ไม่เป็นทางการทำให้ความไม่มั่นคงด้านที่อยู่อาศัยรุนแรงขึ้นและผลักดันให้บุคคลเข้าสู่วัฏจักรของความยากจนและอาชญากรรม (Forchuk et al., 2025) การศึกษาวิจัยในสหราชอาณาจักรเน้นย้ำถึงความจำเป็นในการแทรกแซงนโยบายแบบองค์รวมที่บูรณาการกลยุทธ์ด้านที่อยู่อาศัย การสนับสนุนทางสังคม และการป้องกันอาชญากรรม การศึกษารังนี้เน้นย้ำถึงช่องว่างนโยบายหลายประการ รวมทั้งการขาดกรอบการทำงานระดับชาติสำหรับการติดตามเยาวชนไร้บ้านการตอบสนองของหน่วยงานปกครองท้องถิ่นที่ไม่สอดคล้องกันและการขาดการส่งมอบบริการร่วมกันในภาคส่วนที่อยู่อาศัยสุขภาพและความยุติธรรมช่องว่างเหล่านี้ส่งผล

ให้บริการต่างๆ ไม่ต่อเนื่องและไม่สามารถตอบสนองความต้องการที่ซับซ้อนของเยาวชนไร้บ้านได้ทำให้มีความเสี่ยงที่จะกระทำผิดซ้ำและไร้บ้านเป็นเวลานาน

วัตถุประสงค์การวิจัย(Research Objectives)

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมที่ส่งผลต่อการเข้าถึงสวัสดิการสังคมอย่างเท่าเทียมกันของบุคคลไร้บ้านในประเทศไทย โดยพิจารณาจากความสัมพันธ์ที่ซับซ้อนระหว่างสภาพเศรษฐกิจ นโยบายสังคม และภาวะไร้บ้านการวิจัยครั้งนี้จึงตรวจสอบปัจจัยสำคัญที่กำหนดการเข้าถึงสวัสดิการสังคมโดยการวิเคราะห์ตัวชี้วัดทางเศรษฐกิจและกรอบนโยบาย การศึกษานี้มุ่งหวังที่จะระบุช่องว่างในระบบและเสนอแนะทางนโยบายที่มีประสิทธิภาพ วัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้มีดังนี้

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเข้าถึงสวัสดิการสังคมอย่างเท่าเทียมกันของบุคคลไร้บ้านในประเทศไทย โดยพิจารณาถึงอุปสรรคทางกฎหมาย เศรษฐกิจ และสังคม
2. เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกำหนดทางเศรษฐกิจและสังคมที่สำคัญกับภาวะไร้ที่อยู่อาศัย โดยมุ่งเน้นที่อัตราการจ้างงานความไม่เท่าเทียมกันของรายได้รายจ่ายของรัฐบาลด้านการศึกษาและการพัฒนาของมนุษย์โดยรวม
3. เพื่อประเมินความสัมพันธ์ระหว่างภาวะไร้ที่อยู่อาศัยและตัวชี้วัดทางเศรษฐกิจและสังคมที่สำคัญ ได้แก่ อัตราการจ้างงาน (-0.855) ดัชนี GINI (-0.860) ดัชนีการพัฒนามนุษย์ (0.883) และรายจ่ายของรัฐบาลด้านการศึกษา (-0.860) เพื่อทำความเข้าใจถึงผลกระทบที่มีต่อแนวโน้มภาวะไร้ที่อยู่อาศัยได้ดีขึ้น
4. เพื่อประเมินประสิทธิภาพของนโยบายที่มีอยู่ที่เกี่ยวข้องกับโอกาสในการจ้างงานการกระจายรายได้การลงทุนด้านการศึกษา และการพัฒนาบุคลากรในการแก้ไขปัญหาคนไร้บ้านในประเทศไทย
5. เพื่อเสนอกรอบนโยบายที่ครอบคลุมซึ่งบูรณาการการเติบโตทางเศรษฐกิจการศึกษาและมาตรการคุ้มครองทางสังคมเพื่อสร้างแนวทางการป้องกันภาวะไร้ที่อยู่อาศัยที่ครอบคลุมและยั่งยืนมากขึ้น
6. เพื่อเสนอแนะแนวทางในการลดความไม่เท่าเทียมกันทางโครงสร้างและส่งเสริมโอกาสทางเศรษฐกิจที่ครอบคลุม เพื่อให้มั่นใจว่าบุคคลไร้บ้านในประเทศไทยสามารถเข้าถึงสวัสดิการสังคมและความมั่นคงในระยะยาวได้ดีขึ้น

วิธีการวิจัย ผู้วิจัยใช้ (ระเบียบวิธีวิจัย เช่น การสำรวจเชิงปริมาณ, การสัมภาษณ์เชิงคุณภาพ หรือการทดลองทางวิทยาศาสตร์) โดยมีรายละเอียดดังนี้

เครื่องมือการวิจัย

1. วิธีการวิเคราะห์

เพื่อให้การวิเคราะห์ข้อมูลมีความเข้มงวดและเชื่อถือได้ งานวิจัยนี้ใช้ซอฟต์แวร์ IBM-SPSS (เวอร์ชัน 29) ซึ่งเป็นที่รู้จักในด้านความแม่นยำในการคำนวณทางสถิติ กรอบการวิเคราะห์มุ่งเน้นไปที่ สมการเชิงเส้นทั่วไป (Linear Model Equation) เป็นวิธีการที่ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางในการอธิบายพลวัตของตัวแปรหลายตัว

2. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ถุภาวะโครงสร้างอย่างรอบคอบ โดยมีการบันทึกทุกขั้นตอนอย่างละเอียดเพื่อให้สามารถตรวจสอบความถูกต้องของผลลัพธ์ได้ ซึ่งรวมถึงการนำเสนอผลลัพธ์ในรูปของตัวชี้วัด ระดับนัยสำคัญทางสถิติ (Statistical Significance Metrics), ช่วงความเชื่อมั่น (Confidence Intervals), ขนาดของผลกระทบ (Effect Sizes), การคำนวณค่าสัมประสิทธิ์ (Coefficient), ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (Standard Error) และค่า p-value ของแต่ละตัวแปร โดยตัวแปรที่มีค่า p-value น้อยกว่า 0.05 ถือว่ามีนัยสำคัญทางสถิติ

3. การตรวจสอบความน่าเชื่อถือและการทดสอบวินิจฉัย (Validation and Diagnostic Tests)

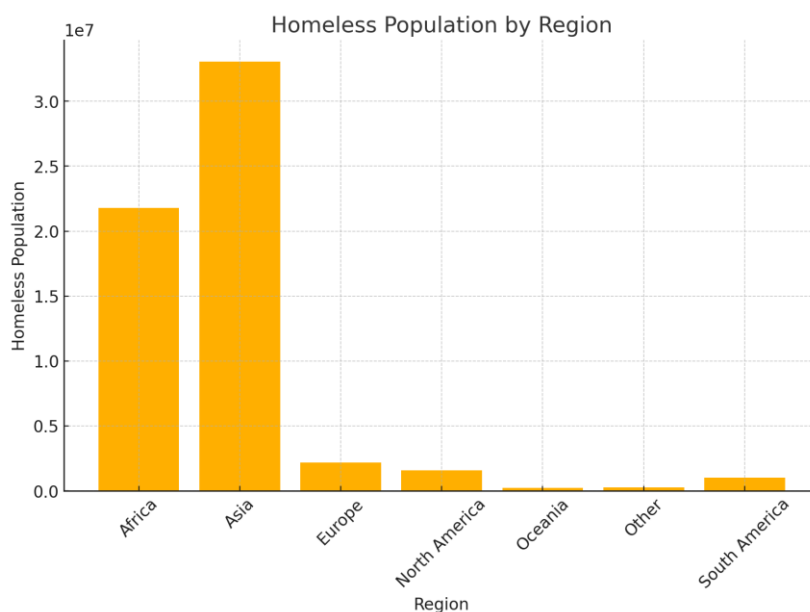
เพื่อรับรองความน่าเชื่อถือของผลการวิเคราะห์ถุภาวะ งานวิจัยได้ใช้ขั้นตอนตรวจสอบและการทดสอบวินิจฉัยเพิ่มเติม ได้แก่ วิเคราะห์เศษตกค้าง (Residuals), ตรวจสอบความเป็นปกติ (Normality), ตรวจสอบความแปรปรวนของค่าคงที่ (Homoscedasticity), ตรวจสอบความเป็นอิสระของตัวแปรสังเกตการณ์ (Independence of Observations), การประเมินปัจจัยขยายความแปรปรวน (Variance Inflation Factor: VIF) เพื่อตรวจหาปัญหาการเกิดความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ (Multicollinearity)

สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ (Correlation analysis) และการวิเคราะห์ถุภาวะ (Regression analysis) แบบสมการเชิงเส้นทั่วไป (Chitralada Chaiya, 2024) โดยแปรผลจากระดับนัยสำคัญทางสถิติ, ช่วงความเชื่อมั่น, ขนาดของผลกระทบ, ค่าสัมประสิทธิ์, ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน และค่า p-value ของตัวแปรแต่ละตัวแปร โดยตัวแปรที่มีค่า p-value น้อยกว่า 0.05 ถือว่ามีนัยสำคัญทางสถิติ

การวิเคราะห์ระดับภูมิภาคและเศรษฐกิจสังคมของภาวะไร้บ้าน: แนวโน้มระดับโลกและตำแหน่งของประเทศไทย

ภาวะไร้บ้านเป็นปัญหาระดับโลกที่ส่งผลกระทบต่อผู้คนนับล้านคนโดยมีความแตกต่างกันอย่างมากในแต่ละภูมิภาคเนื่องจากโครงสร้างเศรษฐกิจนโยบายของรัฐบาลและตาข่ายความปลอดภัยทางสังคมระดับของภาวะไร้บ้านไม่ได้สะท้อนเพียงแค่ปัญหาที่อยู่อาศัยไม่เพียงพอเท่านั้นแต่ยังรวมถึงความแตกต่างทางเศรษฐกิจและสังคมที่กว้างขึ้นเช่นความไม่เท่าเทียมกันของรายได้การว่างงานและการเข้าถึงบริการทางสังคมที่จำเป็นการทำความเข้าใจความแตกต่างในระดับภูมิภาคของภาวะไร้บ้านจะช่วยให้เข้าใจอย่างลึกซึ้งถึงประสิทธิภาพของแนวทางนโยบายที่แตกต่างกันและความท้าทายเชิงโครงสร้างที่ประเทศต่างๆ เผชิญในระดับโลกเอเชียมีประชากรไร้บ้านมากที่สุดโดยมีมากกว่า 33 ล้านคนซึ่งเป็นผลมาจากการขยายตัวของเมืองอย่างรวดเร็วความไม่เท่าเทียมกันทางเศรษฐกิจและระบบสวัสดิการสังคมที่ไม่เพียงพอตามมาด้วยแอฟริกาโดยมีประชากรไร้บ้านมากกว่า 21 ล้านคนซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความยากจนที่ยังรากลึกและการขาดโครงสร้างพื้นฐานในทางกลับกันยุโรปและอเมริกาเหนือมี

รายงานจำนวนประชากรที่น้อยกว่าเมื่อเทียบกับเนื่องมาจากโครงการคุ้มครองทางสังคมและนโยบายที่อยู่อาศัยที่เข้มงวดยิ่งขึ้นแต่ปัญหาคนไร้บ้านยังคงเป็นปัญหาเร่งด่วนในเมืองใหญ่แม้ว่าประเทศไทยจะมีรายงานประชากรไร้บ้านค่อนข้างน้อยโดยอยู่ที่ประมาณ 2,700 คน แต่ยังคงมีปัญหาคำคัญเกี่ยวกับความถูกต้องของข้อมูลและการรวมเอากรอบสวัสดิการสังคมเข้าไว้ด้วยกัน เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศเพื่อนบ้านในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เช่น ฟิลิปปินส์และอินโดนีเซีย ซึ่งมีอัตราการไร้บ้านสูงกว่าอย่างเห็นได้ชัด ประเทศไทยดูเหมือนจะมีกลไกสวัสดิการที่มีประสิทธิภาพมากกว่า อย่างไรก็ตาม ยังคงมีคำถามเกี่ยวกับการเข้าถึงและความยั่งยืนของบริการเหล่านี้โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับกลุ่มที่ถูกละเลยโดยการวิเคราะห์แนวโน้มระดับภูมิภาคและเปรียบเทียบสถานการณ์ของประเทศไทยกับรูปแบบทั่วโลกส่วนนี้มุ่งหวังที่จะให้ความเข้าใจอย่างครอบคลุมเกี่ยวกับปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมที่มีอิทธิพลต่อภาวะไร้บ้าน นอกจากนี้ยังเน้นย้ำถึงประเด็นนโยบายสำคัญ เช่น เสถียรภาพการจ้างงานการกระจายรายได้และการแทรกแซงของรัฐบาลซึ่งมีบทบาทสำคัญในการแก้ไขปัญหาภาวะไร้บ้านอย่างมีประสิทธิภาพการทำความเข้าใจพลวัตเหล่านี้ถือเป็นสิ่งจำเป็นในการพัฒนาแนวทางที่ครอบคลุมและเท่าเทียมกันสำหรับสวัสดิการสังคมที่รับรองแนวทางแก้ไขปัญหในระยะยาวสำหรับผู้ที่มีความเสี่ยงต่อการไร้บ้าน

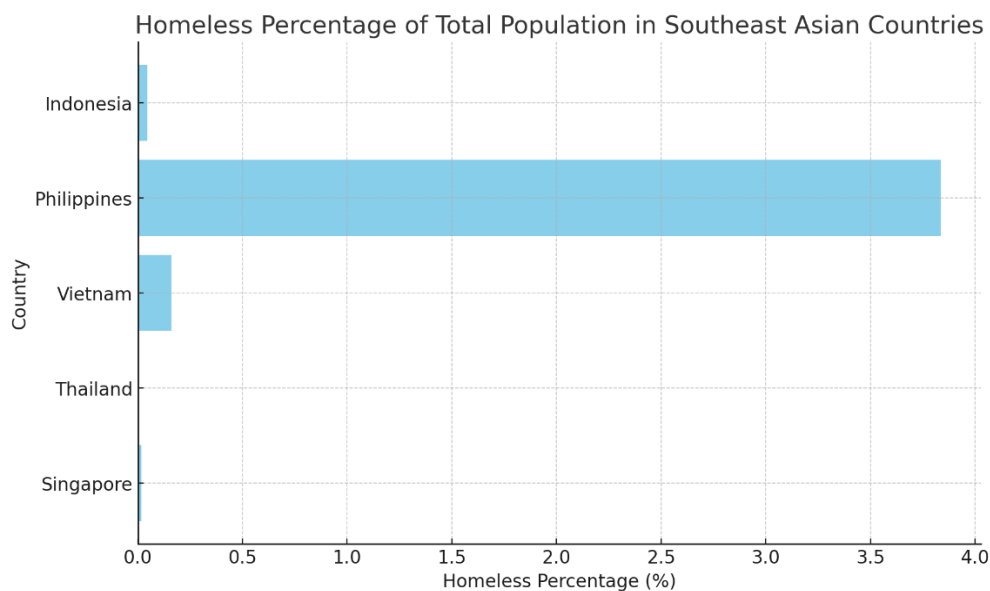

ภาพที่ 1 ประชากรไร้บ้านในแต่ละภูมิภาค

ที่มา : Our World in Data. (2023)

ข้อมูลนี้ให้มาเน้นย้ำถึงความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญของประชากรไร้บ้านในแต่ละภูมิภาคของโลก เอเชียมีประชากรไร้บ้านมากที่สุด โดยมีมากกว่า 33 ล้านคน ซึ่งสะท้อนถึงความท้าทายที่เผชิญในพื้นที่ที่มีประชากรหนาแน่นและการขยายตัวของเมืองอย่างรวดเร็ว รองลงมาคือแอฟริกา ซึ่งมีประชากรไร้บ้านมากกว่า 21 ล้านคน ซึ่งสะท้อนถึงความยากจน การอพยพภายในประเทศ และการขาดแคลนโครงสร้างพื้นฐานด้านที่อยู่

อาศัยในประเทศต่างๆ ของแอฟริกา ในทางกลับกัน ยุโรปรายงานว่าประชากรไร้บ้านมีจำนวนน้อยกว่ามากโดยอยู่ที่เพียงกว่า 2 ล้านคนซึ่งอาจเป็นผลมาจากระบบสวัสดิการสังคมที่แข็งแกร่งขึ้นโปรแกรมสวัสดิการที่ครอบคลุมและการเน้นที่ที่อยู่อาศัยในสังคมในหลายประเทศในยุโรปในทำนองเดียวกันอเมริกาเหนือมีประชากรไร้บ้านค่อนข้างน้อยอยู่ที่ประมาณ 1.6 ล้านคนแม้ว่าตัวเลขนี้จะกระจุกตัวอยู่ในเมืองใหญ่ๆ เช่น ลอสแอนเจลิสและนิวยอร์กซึ่งเป็นเมืองที่ปัญหาคนไร้บ้านเป็นที่สังเกตได้และมีการพูดถึงบ่อยครั้งอเมริกาใต้ซึ่งมีผู้ไร้บ้านประมาณ 1 ล้านคนเผชิญกับความท้าทายที่คล้ายกับในแอฟริกาและเอเชียซึ่งความยากจนและความไม่เท่าเทียมกันในเมืองเป็นปัจจัยที่ทำให้จำนวนผู้ไร้บ้านเพิ่มสูงขึ้น โอเชียเนีย รวมถึงประเทศต่างๆ เช่น ออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ รายงานว่าจำนวนผู้ไร้บ้านลดลงเหลือเกือบ 250,000 คนซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงเศรษฐกิจที่ร่ำรวยกว่าและบริการสังคมที่ดีกว่าในภูมิภาคนี้ สุดท้ายข้อมูลยังรวมถึงรายการที่มีชื่อว่า “โอเชียเนีย” (ซึ่งดูเหมือนจะซ้ำกับโอเชียเนีย) โดยมีผู้ไร้บ้าน 224,617 คนและหมวด “อื่น ๆ” ซึ่งรายงานว่ามีคนไร้บ้าน 257,917 คนแม้ว่าจะไม่ชัดเจนว่าหมวดหมู่เหล่านี้หมายถึงภูมิภาคหรือประชากรที่เจาะจงใดการแบ่งตามภูมิภาคทำให้เราเข้าใจได้ว่าปัญหาคนไร้บ้านเป็นปัญหาที่ซับซ้อนและมีหลายแง่มุมซึ่งได้รับอิทธิพลจากปัจจัยต่าง ๆ เช่นสภาพเศรษฐกิจนโยบายของรัฐบาลการขยายตัวของเมืองและระบบช่วยเหลือทางสังคมในภูมิภาคอย่างเอเชียและแอฟริกาซึ่งความยากจนแพร่หลายและโอกาสทางเศรษฐกิจมีจำกัดมักพบปัญหาคนไร้บ้านมากกว่าในทางกลับกันภูมิภาคที่มีระบบสนับสนุนทางสังคมที่แข็งแกร่งกว่าเช่นยุโรปและอเมริกาเหนือมีจำนวนต่ำกว่าแม้ว่าปัญหายังคงมีนัยสำคัญในศูนย์กลางเมืองก็ตามการวิเคราะห์นี้อาจมีความเกี่ยวข้องอย่างยิ่งเมื่อพิจารณาว่าภูมิภาคต่างๆรวมถึงประเทศไทยมีวิธีการแก้ปัญหาคนไร้บ้านและการเข้าถึงสวัสดิการสังคมอย่างเท่าเทียมกันอย่างไรจากการพิจารณาว่าภูมิภาคอื่นๆจัดการกับคนไร้บ้านอย่างไรประเทศไทยสามารถดึงบทเรียนจากการแทรกแซงนโยบายและโครงการสังคมที่เคยได้ผลในพื้นที่อื่นมาใช้ได้

ภาพที่ 2 สัดส่วนประชากรไร้บ้านต่อประชากรทั้งหมดในประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
ที่มา : World bank (2565)

การไร้ที่อยู่อาศัยเป็นปัญหาทางสังคมที่สำคัญซึ่งส่งผลกระทบต่อความสามารถของบุคคลในการเข้าถึงความต้องการพื้นฐาน เช่น ที่พักพิง การดูแลสุขภาพ และบริการสวัสดิการสังคม (United Nations, 2021) ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ การไร้ที่อยู่อาศัยมีความแตกต่างกันอย่างมากในแต่ละประเทศเนื่องจากความแตกต่างในการพัฒนาเศรษฐกิจ นโยบายสังคม และการแทรกแซงของรัฐบาล (World Bank, 2022) ประเทศไทยซึ่งเป็นที่รู้จักในเรื่องเศรษฐกิจที่ค่อนข้างมั่นคงและโครงการสวัสดิการสังคมที่จัดตั้งขึ้นอย่างดี มีประชากรไร้ที่อยู่อาศัยค่อนข้างน้อยเมื่อเทียบกับเพื่อนบ้านในภูมิภาค อย่างไรก็ตาม การมีอยู่ของระดับการไร้ที่อยู่อาศัยใด ๆ ก็ตามทำให้เกิดความกังวลเกี่ยวกับประสิทธิภาพและความเท่าเทียมกันของนโยบายสวัสดิการสังคม (Jones&Smith,2020) การวิเคราะห์นี้ใช้ข้อมูลเกี่ยวกับการไร้ที่อยู่อาศัยในประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เพื่อตรวจสอบสถานการณ์การไร้ที่อยู่อาศัยในปัจจุบันของประเทศไทยที่เกี่ยวข้องกับภูมิภาคและประเมินว่าบริการสวัสดิการสังคมกระจายอย่างเท่าเทียมกันหรือไม่จากตารางเปอร์เซ็นต์ประชากรไร้บ้านในประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้พบว่าประเทศไทยมีประชากรไร้บ้านประมาณ 2,700 คนคิดเป็นเพียง 0.0038% ของประชากรทั้งหมด (71,721,112คน) (ธนาคารพัฒนาเอเชีย2021) ตัวเลขนี้ต่ำกว่าฟิลิปปินส์อย่างมากซึ่งมีคนไร้บ้าน 4,500,000 คนคิดเป็น 3.83% ของประชากรทั้งหมดและอินโดนีเซียซึ่งคนไร้บ้าน 122,000 คน คิดเป็น 0.043 % ของประชากรทั้งหมด (ธนาคารโลก 2022) เปอร์เซ็นต์ที่ต่ำของคนไร้บ้านในประเทศไทยบ่งชี้ว่าโครงการสวัสดิการสังคมของประเทศอาจมีประสิทธิภาพในการป้องกันภาวะไร้บ้านขั้นรุนแรง อย่างไรก็ตามจำเป็นต้องประเมินอย่างมีวิจารณญาณว่าการเข้าถึงสวัสดิการสังคมมีความเท่าเทียมครอบคลุมและยั่งยืนสำหรับบุคคลทุกคนหรือไม่

ตารางที่ 1 ความว่างของงานของประเทศไทยและภูมิภาคที่แตกต่างกันในปี 1991 ถึง 2023

ปี	ประเทศไทย (%)	โลก (%)	ผู้ซื้อ (%)	เอเชียตะวันออกเฉียงและแปซิฟิก (%)	ในเขตเมือง (%)	อเมริกา (%)
1991	2.6	5.1	5.0	2.4	8.3	7.4
1992	1.4	5.7	5.5	2.4	9.0	7.5
1993	1.5	5.5	5.3	2.7	10.7	6.9
1994	1.3	5.3	5.1	3.0	11.7	6.1
1995	1.1	5.7	5.5	3.0	11.4	5.6
1996	1.1	5.7	5.5	3.1	11.6	5.4
1997	0.9	5.7	5.5	3.2	11.6	4.9
1998	3.4	6.0	5.8	3.5	11.2	4.5
1999	3.0	6.0	5.8	3.7	10.5	4.2

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ปี	ประเทศไทย (%)	โลก (%)	ผู้ซื้อ (%)	เอเชียตะวันออกเฉียงและแปซิฟิก (%)	ในเขตเมือง (%)	อเมริกา (%)
2000	2.4	6.0	5.8	3.6	9.5	4.0
2001	2.6	6.0	5.8	4.0	8.4	4.7
2002	1.8	6.0	5.8	4.3	8.7	5.8
2003	1.5	6.0	5.8	4.5	9.0	6.0
2004	1.5	6.0	5.8	4.4	9.3	5.5
2005	1.4	6.0	5.8	4.5	9.2	5.1
2549	1.2	6.0	5.8	4.4	8.4	4.6
2007	1.2	6.0	5.8	4.4	7.5	4.6
2008	1.2	6.0	5.8	4.4	7.5	7.3
2009	1.5	6.0	5.8	4.5	9.6	9.3
2010	0.6	6.0	5.8	4.2	10.2	9.6
2011	0.7	6.0	5.8	4.1	10.3	8.9
2012	0.6	6.0	5.8	4.0	11.4	8.1
2013	0.2	6.0	5.8	4.0	12.0	7.4
2014	0.6	6.0	5.8	4.0	11.6	6.2
2015	0.6	6.0	5.8	4.1	10.9	5.3
2016	0.7	6.0	5.8	4.0	10.0	4.9
2017	0.8	6.0	5.8	3.9	9.1	4.4
2018	0.8	6.0	5.8	3.8	8.2	3.9
2019	0.7	6.0	5.8	3.9	7.5	3.7
2020	1.1	6.0	5.8	4.3	7.8	8.1
2021	1.2	6.0	5.8	4.1	7.7	5.4
2022	0.9	6.0	5.8	4.1	6.7	3.2
2023	0.7	6.0	5.8	3.9	6.6	3.1

ที่มา : World bank. (2025).

ตารางที่ให้มาประกอบด้วยข้อมูลการว่างงานในภูมิภาคและประเทศต่างๆ รวมถึงประเทศไทยในช่วงหลายทศวรรษที่ผ่านมา หากต้องการเชื่อมโยงข้อมูลนี้กับหัวข้อ"การเข้าถึงสวัสดิการสังคมขั้นพื้นฐานอย่างเท่าเทียมกันสำหรับคนไร้บ้านในประเทศไทย"เรามาเน้นที่ผลการค้นพบที่สำคัญและผลกระทบที่มีต่อคนไร้บ้านและสวัสดิการสังคมในประเทศไทยกัน

1. แนวโน้มการว่างงานและผลกระทบต่อคนไร้บ้านอัตราการว่างงานในประเทศไทย: อัตราการว่างงานของประเทศไทยมีการผันผวนแต่ยังคงค่อนข้างต่ำเมื่อเทียบกับภูมิภาคอื่นๆ ตัวอย่างเช่น ในปี 1991 ประเทศไทยมีอัตราการว่างงานอยู่ที่ 2.63% ซึ่งลดลงเหลือ 1.35% ในปี 1992 และยังคงอยู่ในระดับต่ำในปัด่อๆ มา โดยเฉลี่ยอยู่ที่ประมาณ 1% ในช่วงปลายทศวรรษ 1990 และต้นทศวรรษ 2000 แนวโน้มนี้บ่งชี้ว่าประเทศไทยมีตลาดแรงงานที่ค่อนข้างเสถียรเมื่อเทียบกับภูมิภาคอื่น ๆ อย่างไรก็ตามอัตราการว่างงานที่ต่ำไม่ได้บ่งชี้ว่าทุกคนมีงานทำที่ยั่งยืนหรือมีรายได้ดีโดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับประชากรที่เปราะบางที่สุดความเกี่ยวข้องกับภาวะไร้บ้าน: แม้ว่าอัตราการว่างงานของประเทศไทยจะต่ำแต่ก็ไม่ได้รับประกันการเข้าถึงสวัสดิการสังคมอย่างเท่าเทียมกันสำหรับพลเมืองทุกคนโดยเฉพาะกลุ่มที่ถูกกลั่นแกล้ง เช่น ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและการขาดแคลนที่อยู่อาศัยราคาไม่แพงสามารถผลักดันให้เกิดภาวะไร้บ้านได้แม้ในประเทศที่มีอัตราการว่างงานต่ำเสถียรภาพในตลาดการจ้างงานอาจช่วยลดภาวะไร้บ้านได้ในระดับหนึ่งแต่ก็อาจปกปิดปัญหาเชิงระบบที่ลึกซึ้งกว่าซึ่งทำให้บุคคลไม่สามารถมีที่อยู่อาศัยที่มั่นคงหรือบริการทางสังคมที่จำเป็นได้

2. การเปรียบเทียบตามภูมิภาคโลกอาหรับและแอฟริกาใต้สะฮารา: อัตราการว่างงานในโลกอาหรับและแอฟริกาใต้สะฮาราโดยทั่วไปสูงกว่าประเทศไทยโดยตัวเลขสูงเกิน 10 % ในเวลาหลายปีโดยเฉพาะในโลกอาหรับอัตราการว่างงานที่สูงขึ้นนี้มักสัมพันธ์กับการเข้าถึงบริการทางสังคมที่น้อยลงและความเสี่ยงต่อความยากจนและภาวะไร้บ้านที่เพิ่มมากขึ้นในภูมิภาคที่มีอัตราการว่างงานสูงอัตราการไร้บ้านมีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้นเนื่องจากขาดโอกาสในการจ้างงานที่อยู่อาศัยราคาไม่แพงและการสนับสนุนทางสังคมเขตยูโรและเอเชียตะวันออก: ภูมิภาคยูโรเอเชียตะวันออกและแปซิฟิกมีอัตราการว่างงานสูงขึ้นในช่วงที่เศรษฐกิจตกต่ำ ดังจะเห็นได้จากปี 2552 เมื่ออัตราการว่างงานทั่วโลกเพิ่มขึ้นเนื่องจากวิกฤตการณ์ทางการเงิน ประเทศในภูมิภาคเหล่านี้อาจมีระบบสวัสดิการสังคมที่แข็งแกร่งกว่าแต่ระบบเหล่านี้เผชิญกับความท้าทายในการเข้าถึงอย่างเท่าเทียมกันโดยเฉพาะในช่วงที่เศรษฐกิจตึงตัวประเทศไทยสามารถศึกษาจากภูมิภาคเหล่านี้เพื่อสร้างระบบสวัสดิการสังคมที่แข็งแกร่งยิ่งขึ้นสำหรับประชากรไร้บ้านเพื่อให้แน่ใจว่าพวกเขาสามารถเข้าถึงที่อยู่อาศัยและการสนับสนุนได้แม้ในช่วงวิกฤตการณ์

3. การดำเนินงานของประเทศไทยในบริบทสวัสดิการสังคมผลกระทบต่อ การเข้าถึงสวัสดิการสังคม: อัตราการว่างงานที่ต่ำของประเทศไทยในช่วงหลายทศวรรษที่ผ่านมาอาจบ่งชี้ว่าเศรษฐกิจค่อนข้างมีเสถียรภาพแต่ไม่ได้แก้ไขปัญหาดังกล่าวเช่นความไม่เท่าเทียมกันของรายได้การขาดแคลนที่อยู่อาศัยราคาไม่แพง หรือการเข้าถึงสวัสดิการของกลุ่มคนด้อยโอกาสได้อย่างครอบคลุม ประชากรไร้บ้านอาจยังเผชิญกับอุปสรรคในระบบเช่นการขาดเอกสารปัญหาสุขภาพจิตและการตีตราทางสังคมซึ่งขัดขวางไม่ให้พวกเขาเข้าถึงบริการสวัสดิการความเกี่ยวข้อง

โครงการสวัสดิการสังคม:ระบบสวัสดิการสังคมของประเทศไทยจำเป็นต้องให้แน่ใจว่าผู้ที่มีความเสี่ยงสูงที่สุดที่จะไร้ที่อยู่อาศัยเช่นคนจนที่ทำงานแรงงานข้ามชาติและบุคคลที่ไม่มีที่อยู่อาศัยที่มั่นคงสามารถเข้าถึงทรัพยากรได้อย่างเท่าเทียมกันซึ่งรวมถึงการเข้าถึงการดูแลสุขภาพที่อยู่อาศัยชั่วคราวความช่วยเหลือทางกฎหมายและการสนับสนุนระยะยาวเพื่อกลับคืนสู่สังคมข้อมูลการว่างงานระบุว่าแม้ว่าประเทศไทยจะมีอัตราการว่างงานค่อนข้างต่ำแต่ความแตกต่างทางเศรษฐกิจยังคงมีอยู่ซึ่งอาจส่งผลให้เกิดการไร้ที่อยู่อาศัยเมื่อผู้คนไม่สามารถเข้าถึงบริการทางสังคมเหล่านี้ได้

4. ผลกระทบเชิงนโยบายต่อประเทศไทยการแก้ไขปัญหการว่างงานไม่เต็มที่:ประเทศไทยจะต้องแก้ไขปัญหการว่างงาน ไม่เต็มที่และต้องแน่ใจว่าไม่เพียงแต่จะมีให้เท่านั้นแต่จะต้องมีรายได้เพียงพอที่จะตอบสนองความต้องการพื้นฐานของคนงานรวมถึงการเข้าถึงที่อยู่อาศัยและการดูแลสุขภาพแนวทาง Housing First:ประเทศต่างๆในเอเชียตะวันออกและยุโรปที่เผชิญกับวิกฤตเศรษฐกิจได้เริ่มนำแนวทางHousing First มาใช้ ซึ่งเสนอที่อยู่อาศัยให้กับคนไร้บ้านก่อนเป็นอันดับแรก ก่อนที่จะแก้ไขปัญหาอื่นๆ เช่น การจ้างงาน สุขภาพจิตหรือการใช้สารเสพติดประเทศไทยอาจพิจารณาใช้แนวทางที่คล้ายคลึงกันเพื่อให้แน่ใจว่าคนไร้บ้านมีรากฐานที่มั่นคงก่อนที่จะพวกเขาจะกลับเข้าสู่กำลังแรงงานหรือเข้าสู่สังคมได้อีกครั้งการสร้างระบบสวัสดิการสังคมที่แข็งแกร่งยิ่งขึ้น:เนื่องจากอัตราการว่างงานของประเทศไทยค่อนข้างต่ำการเน้นที่การสร้างระบบสวัสดิการสังคมที่ครอบคลุมมากขึ้นจึงมีความสำคัญ โดยควรครอบคลุมถึงการสนับสนุนทางการเงินสำหรับผู้ว่างงานที่อยู่อาศัยที่ได้รับการอุดหนุนและบริการด้านสุขภาพจิตสำหรับประชากรไร้บ้านการสร้างนโยบายที่ครอบคลุมมากขึ้นซึ่งเข้าถึงกลุ่มที่เปราะบางที่สุดจะเป็นกุญแจสำคัญในการป้องกันและลดปัญหาการไร้บ้านในประเทศไทย แม้ว่าประเทศไทยจะมีอัตราการว่างงานค่อนข้างต่ำเมื่อเทียบกับหลายภูมิภาค แต่ก็ไม่ได้เป็นหลักประกันว่าประชากรกลุ่มเปราะบางที่สุดรวมถึงคนไร้บ้านจะสามารถเข้าถึงสวัสดิการสังคมขั้นพื้นฐานได้อย่างเท่าเทียมกันความสัมพันธ์ระหว่างอัตราการว่างงานที่ต่ำและคนไร้บ้านนั้นไม่ชัดเจนนักและประเทศไทยต้องเน้นที่การแก้ไขความไม่เท่าเทียมกันเชิงโครงสร้างขยายเครือข่ายความปลอดภัยทางสังคมและให้แน่ใจว่าระบบสวัสดิการมีความครอบคลุมอย่างแท้จริงการพิจารณาแนวโน้มในภูมิภาคและตัวอย่างระดับโลกจะทำให้ประเทศไทยสามารถเสริมสร้างการตอบสนองต่อปัญหาคนไร้บ้านและจัดให้มีระบบสนับสนุนที่เท่าเทียมกันมากขึ้นสำหรับพลเมืองที่ถูกละเลยมากที่สุด

ตัวชี้วัดทางเศรษฐกิจและสังคมที่มีอิทธิพลต่อนโยบายสวัสดิการในประเทศไทย

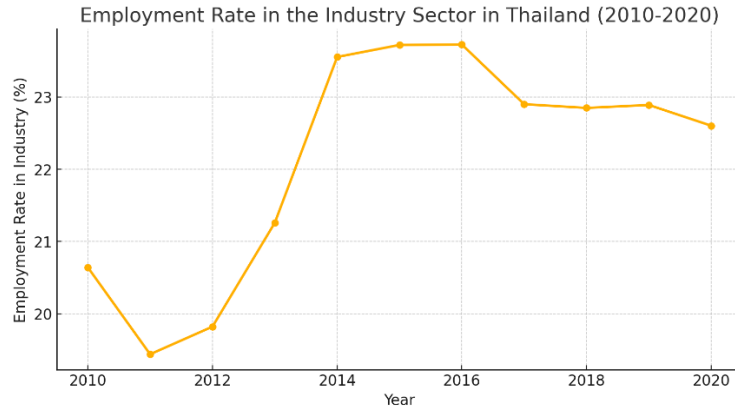
ภาพที่ 3 อัตราการจ้างงานในประเทศไทย ระหว่างปี พ.ศ. 2553-2563

ที่มา : World bank. (2025).

อัตราการจ้างงานของประเทศไทยตั้งแต่ปี 2553 ถึง 2563 มีแนวโน้มลดลง โดยมีการผันผวน ตลอดช่วงเวลา อัตราการจ้างงานสูงสุดที่บันทึกไว้คือในปี 2554 ที่ 72.796% ในขณะที่อัตราต่ำสุดคือในปี 2563 ที่ 66.283% อัตราการจ้างงานโดยเฉลี่ยในช่วงเวลาดังกล่าวอยู่ที่ 69.06% โดยมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 2.25 ซึ่งบ่งชี้ถึงความแปรปรวนในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาแนวโน้มดังกล่าวอย่างใกล้ชิด จะพบว่าหลังจากอัตราการจ้างงานแตะจุดสูงสุดในปี 2554 อัตราการจ้างงานก็ลดลงอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะหลังจากปี 2556 การลดลงนี้เห็นได้ชัดเจนมากขึ้นตั้งแต่ปี 2557 เป็นต้นมา โดยอัตราการจ้างงานลดลงต่ำกว่า 70% และยังคงลดลงทุกปี การลดลงที่สำคัญที่สุดเกิดขึ้นระหว่างปี 2556 ถึง 2557 ซึ่งบ่งชี้ถึงการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจมหภาคที่อาจเกิดขึ้นหรือการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างในตลาดแรงงาน แนวโน้มข้างลงอาจเกิดจากหลายปัจจัย เช่น ความผันผวนทางเศรษฐกิจ การเปลี่ยนแปลงในการจ้างงานภาคอุตสาหกรรม และการเปลี่ยนแปลงทางประชากรศาสตร์

อัตราการจ้างงานที่ลดลงอาจส่งผลกระทบต่อตลาดแรงงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการแก้ไขปัญหาความมั่นคงในการทำงานและความยืดหยุ่นทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้ยังอาจบ่งชี้ถึงการเปลี่ยนแปลงในการมีส่วนร่วมของกำลังแรงงาน การทำงานอัตโนมัติหรือการเปลี่ยนแปลงในความต้องการแรงงานในแต่ละภาคส่วนจำเป็นต้องมีการสืบสวนเพิ่มเติมเพื่อระบุสาเหตุหลักของการลดลงนี้และประเมินมาตรการนโยบายที่จะช่วยเพิ่มเสถียรภาพการจ้างงานในประเทศไทย

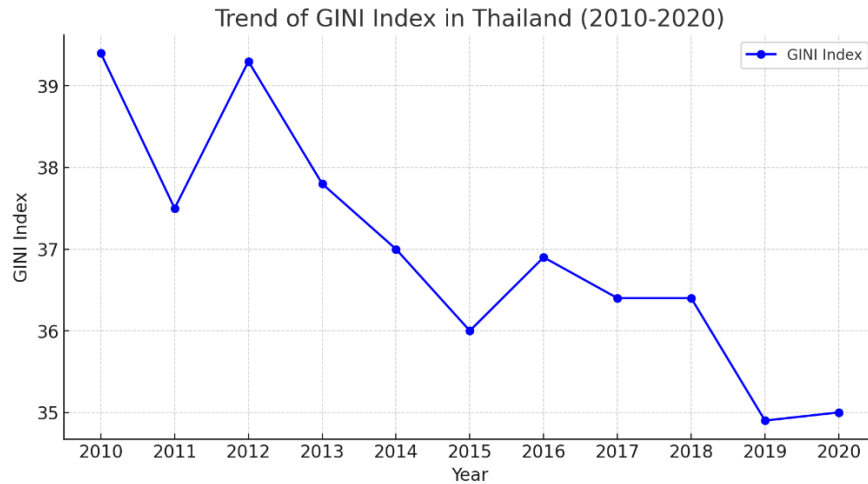

ภาพที่ 4 อัตราการจ้างงานในภาคอุตสาหกรรมของประเทศไทย ระหว่างปี พ.ศ. 2553-2563
ที่มา : World bank. (2025).

อัตราการจ้างงานในภาคอุตสาหกรรมของประเทศไทยตั้งแต่ปี 2010 ถึง 2020 มีแนวโน้มผันผวน โดยมีการเพิ่มขึ้นโดยทั่วไปจนถึงปี 2016 ตามมาด้วยการลดลงเล็กน้อยและคงที่ อัตราการจ้างงานสูงสุดที่ 23.72% ในปี 2016 หลังจากนั้นก็สังเกตเห็นแนวโน้มลดลง โดยแต่ละระดับ 22.6% ในปี 2020 อัตราการจ้างงานเฉลี่ยในช่วงเวลาดังกล่าวอยู่ที่ 22.13% โดยต่ำสุดอยู่ที่ 19.44% ในปี 2011 และสูงสุดอยู่ที่ 23.72% ในปี 2016 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ 1.57% บ่งชี้ถึงความแปรปรวนในระดับปานกลางในระดับการจ้างงานในช่วงเวลาดังกล่าว เนื่องจากการจ้างงานในภาคอุตสาหกรรมแต่ละระดับสูงสุดในปี 2559 ช่วงเวลาดังกล่าวอาจสอดคล้องกับการปรับปรุงสวัสดิการสังคมและการลดจำนวนคนไร้บ้าน อย่างไรก็ตาม การลดลงของการจ้างงานในเวลาต่อมาตั้งแต่ปี 2559 เป็นต้นไปทำให้เกิดความกังวลเกี่ยวกับผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นต่อประชากรกลุ่มเปราะบางโดยเน้นย้ำถึงความจำเป็นในการติดตามแนวโน้มการไร้บ้านอย่างต่อเนื่องที่เกี่ยวข้องกับพลวัตของตลาดแรงงานจากมุมมองด้านนโยบาย แนวโน้มที่สังเกตเห็นย้ำถึงความสำคัญของการรักษาเสถียรภาพและขยายโอกาสในการจ้างงานภายในภาคอุตสาหกรรมเพื่อรักษาผลกระทบเชิงบวกต่อสังคม อัตราการจ้างงานที่ลดลงหลังปี 2559 แสดงให้เห็นว่าควรเสริมสร้างนโยบายการสร้างงานโดยเฉพาะในอุตสาหกรรมที่สามารถรองรับแรงงานจำนวนมากนอกจากนี้เพื่อบรรเทาผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมจากความผันผวนของการจ้างงานควรพิจารณาการกระจายโอกาสทางเศรษฐกิจนอกเหนือจากภาคอุตสาหกรรม โดยเฉพาะในภาคบริการและเทคโนโลยี นอกจากนี้ การฝึกอบรมอาชีวศึกษาและความคิดริเริ่มในการพัฒนาทักษะที่ปรับให้เหมาะสมกับความต้องการของอุตสาหกรรมอาจช่วยเพิ่มความสามารถในการปรับตัวของตลาดแรงงาน ทำให้แรงงานมีความยืดหยุ่นและสามารถรับมือกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจได้

โดยสรุป แม้ว่าภาคอุตสาหกรรมจะมีบทบาทสำคัญในการสร้างงาน แต่ความผันผวนของภาคอุตสาหกรรมทำให้จำเป็นต้องมีมาตรการเชิงรุกเพื่อป้องกันผลกระทบเชิงลบต่อสวัสดิการสังคม โดยเฉพาะ

อย่างยิ่งในความสัมพันธ์กับการไร้ที่อยู่อาศัย การสร้างโอกาสการจ้างงานที่มั่นคงและครอบคลุมจะเป็นสิ่งสำคัญในการส่งเสริมความมั่นคงทางเศรษฐกิจและการเข้าถึงสวัสดิการสังคมขั้นพื้นฐานอย่างเท่าเทียมกันในประเทศไทย

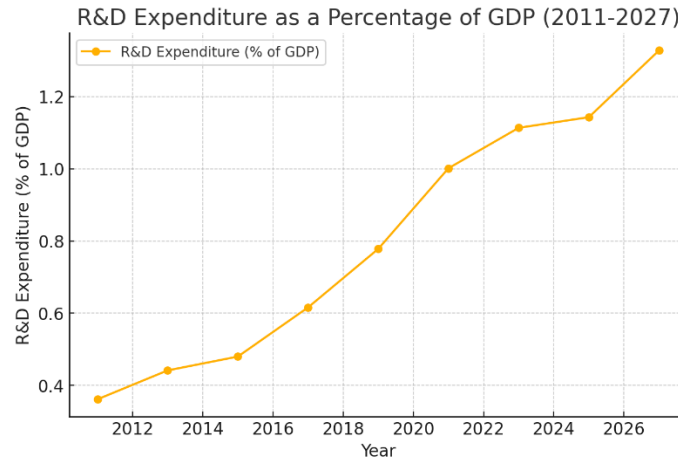
ภาพที่ 5 แนวโน้มดัชนีจีนิในประเทศไทย (พ.ศ. 2553-2563)

ที่มา : World bank. (2025).

ดัชนี GINI ของประเทศไทยตั้งแต่ปี 2010 ถึง 2020 แสดงให้เห็นแนวโน้มที่ผันผวนแต่โดยรวมแล้วลดลง ซึ่งบ่งชี้ถึงการลดลงของความไม่เท่าเทียมกันของรายได้ ดัชนีเริ่มต้นที่ 39.4 ในปี 2010 มีความผันผวนเล็กน้อย ไปถึง 39.3 ในปี 2012 จากนั้นค่อย ๆ ลดลงเหลือ 35.0 ในปี 2020 การลดลงอย่างรวดเร็วที่สุดเกิดขึ้นระหว่างปี 2018 ถึง 2019 ซึ่งดัชนีลดลงจาก 36.4 เป็น 34.9 ซึ่งบ่งชี้ถึงการลดลงอย่างมีนัยสำคัญของความไม่เท่าเทียมกัน

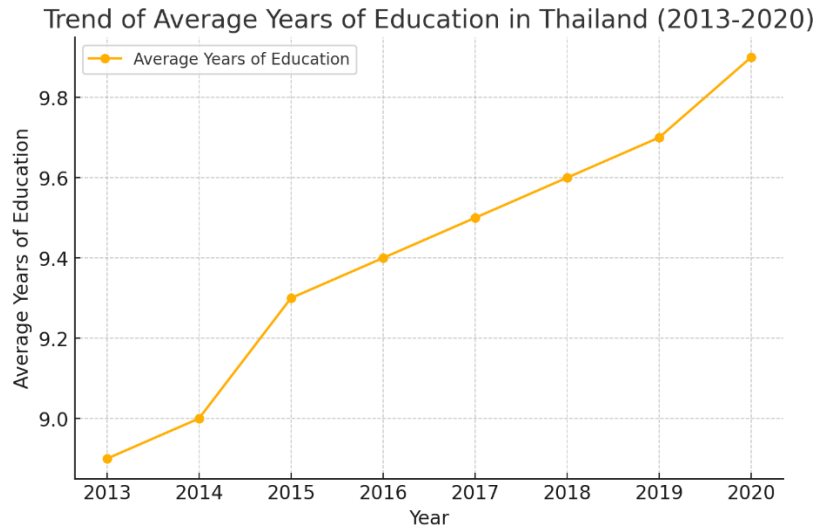
แนวโน้มนี้อาจเกิดจากนโยบายของรัฐบาลที่มุ่งลดความเหลื่อมล้ำของรายได้ การปรับปรุงโครงการสวัสดิการสังคม และการเติบโตทางเศรษฐกิจที่เป็นประโยชน์ต่อกลุ่มที่มีรายได้น้อย อย่างไรก็ตาม การเพิ่มขึ้นเป็นระยะๆ เช่น ในปี 2012 และ 2016 บ่งชี้ว่าการลดความเหลื่อมล้ำไม่ได้มีความสม่ำเสมออย่างสมบูรณ์ ความผันผวนเหล่านี้ อาจเชื่อมโยงกับปัจจัยทางเศรษฐกิจภายนอก การเปลี่ยนแปลงรูปแบบการจ้างงาน หรือการเปลี่ยนแปลงนโยบายที่ส่งผลต่อการกระจายรายได้

แม้ว่าภาพรวมจะดีขึ้นแต่ประเทศไทยยังคงเผชิญกับความท้าทายในการกระจายรายได้อย่างเท่าเทียมกัน ควรมีการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของนโยบายทางสังคมและเศรษฐกิจเพิ่มเติมเพื่อพิจารณาบทบาทของนโยบายเหล่านี้ในการลดความเหลื่อมล้ำนอกจากนี้จำเป็นต้องมีการศึกษาเชิงคุณภาพเพื่อสำรวจปัจจัยโครงสร้างพื้นฐานที่ส่งผลต่อความเหลื่อมล้ำของรายได้เพื่อให้แน่ใจว่าการลดลงของดัชนี GINI ที่สังเกตพบจะส่งผลให้คุณภาพชีวิตของประชากรกลุ่มด้อยโอกาสดีขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม

ภาพที่ 6 การลงทุนด้านวิจัยและพัฒนาคิดเป็นร้อยละของ GDP (พ.ศ. 2554-2570)
ที่มา : World bank. (2025).

ภาพแสดงแนวโน้มของค่าใช้จ่ายด้านการวิจัยและพัฒนาเป็นเปอร์เซ็นต์ของ GDP ในประเทศไทยตั้งแต่ปี 2554 ถึง 2570 ข้อมูลดังกล่าวเผยให้เห็นแนวโน้มขาขึ้นอย่างต่อเนื่องซึ่งบ่งชี้ถึงการเน้นย้ำ การลงทุนด้านการวิจัยและพัฒนาเพิ่มขึ้นตั้งแต่ปี 2011 ถึงปี 2015 การเพิ่มขึ้นของค่าใช้จ่ายด้านการวิจัยและพัฒนาเป็นไปอย่างค่อยเป็นค่อยไป โดยขยับจาก 0.3615% เป็น 0.4799% อย่างไรก็ตาม หลังจากปี 2015 จะเห็นการเพิ่มขึ้นอย่างชัดเจนมากขึ้น โดยแตะระดับ 0.7783% ในปี 2019 และเกิน 1% ในปี 2021 แนวโน้ม ขาขึ้นยังคงดำเนินต่อไปในปีที่คาดการณ์ไว้ โดยแตะระดับสูงสุดที่ 1.3282 % ในปี 2027 การเพิ่มขึ้นของค่าใช้จ่ายด้านการวิจัยและพัฒนาอย่างต่อเนื่องนี้บ่งชี้ว่ารัฐบาลไทยและภาคเอกชนให้ความสำคัญกับนวัตกรรมและความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี การลงทุนดังกล่าวน่าจะมีส่วนสนับสนุนการเติบโตทางเศรษฐกิจในระยะยาว ผลผลิตที่เพิ่มขึ้นและความสามารถในการแข่งขันที่สูงขึ้นในตลาดโลกนอกจากนี้การเพิ่มเงินทุนด้านการวิจัยและพัฒนาอาจส่งผลดีต่อโอกาสในการจ้างงานอุตสาหกรรมที่ใช้ความรู้และการพัฒนาทุนมนุษย์โดยรวมอย่างไรก็ตามจำเป็นต้องมีการวิจัยเพิ่มเติมเพื่อประเมินประสิทธิภาพและผลกระทบของการลงทุนเหล่านี้ต่อสวัสดิการทางเศรษฐกิจและสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการแก้ไขปัญหาต่างๆ เช่น การไร้ที่อยู่อาศัยและความไม่เท่าเทียมกัน

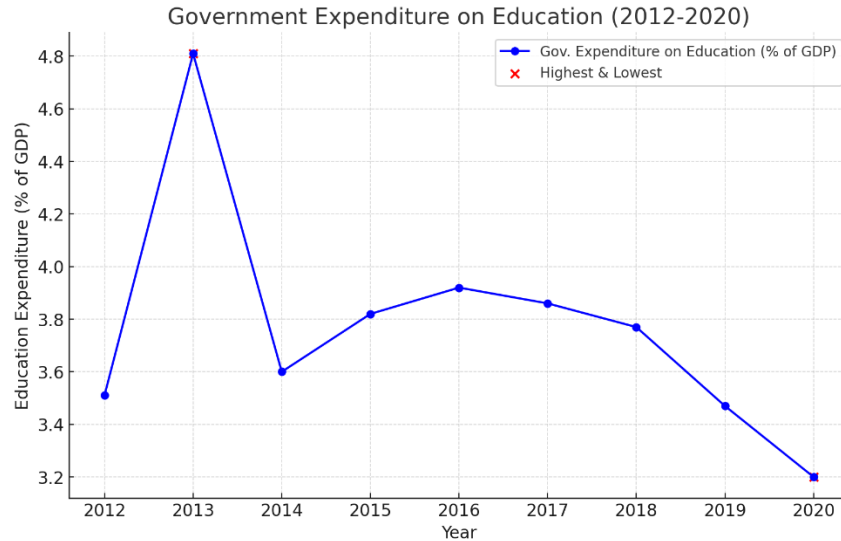

ภาพที่ 7 แนวโน้มจำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยในประเทศไทย (พ.ศ. 2556-2563)

ที่มา : World bank. (2025).

ภาพแสดงแนวโน้มจำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของประเทศไทยตั้งแต่ปี 2556 ถึง 2563 ข้อมูลดังกล่าวบ่งชี้ว่ามีการเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องในแต่ละปี โดยเริ่มจาก 8.90 ปีในปี 2556 และเพิ่มขึ้นเป็น 9.90 ปีในปี 2563 แนวโน้มที่เพิ่มขึ้นนี้ชี้ให้เห็นถึงการปรับปรุงอย่างต่อเนื่องในการเข้าถึงและการรักษาไว้ในระบบการศึกษา

สังเกตได้ว่าการเพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัดระหว่างปี 2014 ถึง 2015 โดยจำนวนปีการศึกษา เฉลี่ยเพิ่มขึ้นจาก 9.00 ปีเป็น 9.30 ปี การเติบโตยังคงคงที่หลังจากนั้น สะท้อนถึงนโยบายการศึกษาที่ก้าวหน้า การลงทุนของรัฐบาลที่เพิ่มขึ้น หรือโครงสร้างพื้นฐานด้านการศึกษาที่ได้รับการปรับปรุง อย่างไรก็ตาม แม้ว่าแนวโน้มจะเป็นไปในทางบวก แต่การเพิ่มขึ้นโดยรวมยังคงเป็นไปอย่างค่อยเป็นค่อยไปซึ่งบ่งชี้ว่าอาจต้องใช้ความพยายามเพิ่มเติมเพื่อเร่งการบรรลุผลทางการศึกษาโดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับประชากรที่ด้อยโอกาสการวิเคราะห์เพิ่มเติมอาจสำรวจผลกระทบของการปรับปรุงเหล่านี้ต่อโอกาสในการจ้างงาน ความคล่องตัวทางเศรษฐกิจ และความเท่าเทียมทางสังคมภายในประเทศ

ภาพที่ 8 งบประมาณรัฐบาลด้านการศึกษา (พ.ศ. 2555-2563)

ที่มา : World bank. (2025).

ระหว่างปี 2010 ถึง 2020 รายจ่ายด้านการศึกษาของรัฐบาลไทยเป็นเปอร์เซ็นต์ของ GDP มีการเปลี่ยนแปลงอย่างเห็นได้ชัด ในปี 2010 รายจ่ายอยู่ที่ 3.51% ซึ่งเพิ่มขึ้นเป็น 4.81% ในปี 2011 อย่างไรก็ตาม ในปีต่อ ๆ มา รายจ่ายดังกล่าวลดลงเหลือ 3.15% ในปี 2020 แนวโน้มการใช้จ่ายด้านการศึกษาที่ลดลงนี้ถือเป็นเรื่องที่น่ากังวล โดยเฉพาะเมื่อพิจารณาว่าในปี 2562 ประเทศไทยจัดสรรงบประมาณ ด้านการศึกษาเพียง 3% ของ GDP ซึ่งลดลงจาก 3.7% เมื่อห้าปีก่อน การจัดสรรงบประมาณดังกล่าวต่ำกว่าที่คาดไว้ที่ 4.4% สำหรับประเทศในระยะพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทย การลดงบประมาณด้านการศึกษาอาจส่งผลกระทบต่อคุณภาพการศึกษาและการเติบโตทางเศรษฐกิจในระยะยาว การลงทุนด้านการศึกษามีความสำคัญต่อการพัฒนาทุนมนุษย์ซึ่งจะช่วยสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน การลดลงของรายจ่ายด้านการศึกษาอาจขัดขวางความสามารถของประเทศไทยในการเพิ่มทักษะและผลผลิตของแรงงาน

เพื่อแก้ไขปัญหานี้ ขอแนะนำให้ประเทศไทยประเมินลำดับความสำคัญของงบประมาณอีกครั้งเพื่อให้แน่ใจว่ามีการจัดสรรงบประมาณสำหรับการศึกษาอย่างเพียงพอ การจัดสรรค่าใช้จ่ายด้านการศึกษาให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากลและศักยภาพทางเศรษฐกิจของประเทศถือเป็นสิ่งสำคัญในการส่งเสริมแรงงานที่มีทักษะและส่งเสริมความเจริญรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจ

ตารางที่ 2 แสดงการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับจำนวนบุคคลไร้บ้าน

สมมติฐาน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์	ค่าพี	สำคัญ
การจ้างงานที่เพิ่มขึ้นในภาคอุตสาหกรรมมีความเกี่ยวข้องกับการลดลงของจำนวนคนไร้บ้าน	-0.818	0.025	-
อัตราการจ้างงานที่สูงขึ้นมีความเกี่ยวข้องกับการลดลงของจำนวนคนไร้บ้าน	-0.855	0.014	-
ดัชนี GINI ที่สูงขึ้นมีความเกี่ยวข้องกับการเพิ่มขึ้นของจำนวนคนไร้บ้าน	-0.860	0.013	-
ดัชนีการพัฒนามนุษย์ (HDI) ที่สูงขึ้นมีความเกี่ยวข้องกับการลดลงของการไร้ที่อยู่อาศัย	0.883	0.008	-
ค่าใช้จ่ายด้านการวิจัยและพัฒนาที่เพิ่มขึ้นเป็นเปอร์เซ็นต์ของ GDP มีความเกี่ยวข้องกับการลดลงของจำนวนคนไร้บ้าน	0.909	0.005	-
อายุเฉลี่ยของการศึกษาที่สูงขึ้น (อายุ 15-59 ปี) เกี่ยวข้องกับจำนวนผู้ไร้บ้านที่ลดลง	0.927	0.003	-
การใช้จ่ายของรัฐบาลที่เพิ่มขึ้นด้านการศึกษามีความสัมพันธ์กับการลดลงของจำนวนคนไร้บ้าน	-0.860	0.013	-

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ที่นำเสนอในตารางที่ 1 พิจารณาความสัมพันธ์ ระหว่างปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมต่างๆ กับอัตราการไร้บ้านในประเทศไทย ผลการวิจัยระบุถึงความสัมพันธ์ที่สำคัญหลายประการ ดังนี้

อุตสาหกรรมและการจ้างงานและภาวะไร้บ้าน: ความสัมพันธ์เชิงลบที่แข็งแกร่ง (-0.818) แสดงให้เห็นว่าโอกาสในการจ้างงานที่เพิ่มขึ้นภายในภาคอุตสาหกรรมมีความเกี่ยวข้องกับการลดลงของภาวะไร้บ้าน ซึ่งหมายความว่า การเพิ่มการจ้างงานในภาคอุตสาหกรรมอาจเป็นกลยุทธ์ที่มีประสิทธิภาพในการลดภาวะไร้บ้าน

อัตราการจ้างงานและภาวะไร้บ้าน ในทำนองเดียวกัน ความสัมพันธ์เชิงลบ (-0.855) ระหว่างอัตราการจ้างงานและภาวะไร้บ้านบ่งชี้ว่าอัตราการจ้างงานที่สูงขึ้นมีความเชื่อมโยงกับระดับภาวะไร้บ้านที่ลดลง ซึ่งเน้นย้ำถึงความสำคัญของนโยบายที่มุ่งเพิ่มโอกาสในการจ้างงานเพื่อบรรเทาภาวะไร้บ้าน

ดัชนี GINI และภาวะไร้บ้าน: ความสัมพันธ์เชิงลบ (-0.860) ระหว่างดัชนี GINI (การวัดความไม่เท่าเทียมกันของรายได้) และภาวะไร้บ้าน แสดงให้เห็นว่าความไม่เท่าเทียมกันของรายได้ที่สูงขึ้นมีความเกี่ยวข้องกับภาวะไร้บ้านที่เพิ่มขึ้น การแก้ไขปัญหาความไม่เท่าเทียมกันของรายได้ผ่านนโยบายเศรษฐกิจที่เท่าเทียมกันอาจมีความสำคัญในการลดภาวะไร้บ้าน

ดัชนีการพัฒนามนุษย์ (HDI) และภาวะไร้บ้าน: ความสัมพันธ์เชิงบวก (0.883) บ่งชี้ว่าการปรับปรุงดัชนีการพัฒนามนุษย์ซึ่งสะท้อนถึงการพัฒนามนุษย์โดยรวมมีความเกี่ยวข้องกับการลดลงของภาวะไร้บ้านซึ่งเน้นย้ำถึงบทบาทของกลยุทธ์การพัฒนาที่ครอบคลุมในการบรรเทาภาวะไร้บ้าน

ค่าใช้จ่ายด้านการวิจัยและพัฒนาเป็นเปอร์เซ็นต์ของ GDP และจำนวนผู้ไร้บ้าน: ความสัมพันธ์เชิงบวก (0.909) แสดงให้เห็นว่าการลงทุนที่เพิ่มขึ้นในการวิจัยและพัฒนาเชื่อมโยงกับการลดลงของจำนวนผู้ไร้บ้านซึ่งอาจเป็นผลมาจากการสร้างโซลูชันที่สร้างสรรค์และการเติบโตทางเศรษฐกิจที่กระตุ้นโดยกิจกรรมการวิจัยและพัฒนา

อายุเฉลี่ยของการศึกษา (อายุ 15-59 ปี) และการไร้ที่อยู่อาศัย: ความสัมพันธ์เชิงบวกที่แข็งแกร่ง (0.927) บ่งชี้ว่าระดับการศึกษาเฉลี่ยที่สูงขึ้นมีความเกี่ยวข้องกับการลดการไร้ที่อยู่อาศัยที่ลดการลงทุนด้านการศึกษาก็อาจเป็นปัจจัยสำคัญในการป้องกันภาวะไร้ที่อยู่อาศัย

รายจ่ายของรัฐบาลด้านการศึกษาและคนไร้บ้าน: ความสัมพันธ์เชิงลบ (-0.860) แสดงให้เห็นว่าการใช้จ่ายของรัฐบาลที่เพิ่มขึ้นด้านการศึกษามีความสัมพันธ์กับการลดลงของคนไร้บ้าน ซึ่งตอกย้ำความสำคัญของการลงทุนของภาครัฐด้านการศึกษาในฐานะเครื่องมือสำหรับเสถียรภาพทางสังคม

ข้อเสนอแนะ

คำแนะนำด้านนโยบาย

1. การกำหนดนโยบายที่มุ่งลดปัญหาคนไร้บ้านต้องใช้แนวทางองค์รวมการเพิ่มโอกาสในการจ้างงานเพียงอย่างเดียวอาจไม่เพียงพอจึงต้องพิจารณาปัจจัยด้านโครงสร้างเศรษฐกิจและสังคมแทนเช่นการเข้าถึงบริการสาธารณะความไม่เท่าเทียมกันของรายได้และการปรับปรุงมาตรฐานการครองชีพโดยรวมสำหรับประชากรที่เปราะบาง
2. การแก้ไขปัญหาความไม่เท่าเทียมกันต้องใช้กลยุทธ์ที่ครอบคลุมมากกว่าดัชนี GINI ซึ่งรวมถึงการพัฒนาระบบภาษีที่ยุติธรรมและการนำโปรแกรมการฝึกอาชีพที่ออกแบบมาโดยเฉพาะเพื่อสนับสนุนบุคคลไร้บ้านในการได้รับทักษะที่สามารถนำไปใช้ได้จริงมาใช้
3. การลงทุนด้านการศึกษาและการวิจัยควรให้ความสำคัญกับการสร้างโอกาสโดยตรงสำหรับกลุ่มที่ถูกละเลยควรให้ความสำคัญเป็นพิเศษกับการออกแบบหลักสูตรและโปรแกรมที่มอบทักษะเชิงปฏิบัติให้แก่บุคคลไร้บ้านซึ่งช่วยให้พวกเขาปรับตัวเข้ากับตลาดแรงงานได้ง่ายขึ้น
4. จำเป็นต้องมีการวิจัยเพิ่มเติมเพื่อตรวจสอบผลกระทบของดัชนีการพัฒนามนุษย์ (HDI) และค่าใช้จ่ายด้านการวิจัยและพัฒนา (R&D) ที่เกี่ยวข้องกับนโยบายแก้ไขปัญหาคนไร้บ้าน แม้ว่าผลการวิจัยในปัจจุบันจะให้ข้อมูลเชิงลึกที่สำคัญทางสถิติ แต่ขาดการตรวจสอบเชิงคุณภาพเกี่ยวกับกลไกและกระบวนการพื้นฐานที่ผลักดันผลลัพธ์เหล่านี้

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับความกรุณาจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จิตรลา ไชยะ ที่ปรึกษางานวิจัยที่กรุณาให้คำแนะนำและให้ความรู้ในส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยในครั้งนี้ ด้วยความใส่ใจอย่างยิ่ง ผู้วิจัยตระหนักถึงความตั้งใจและความทุ่มเทของอาจารย์จึงขอขอบพระคุณอย่างสูงยิ่งไว้ ณ ที่นี้

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่างานวิจัยฉบับนี้จะมีประโยชน์อยู่ไม่น้อย จึงขอมอบส่วนดีทั้งหมดนี้ให้แก่เหล่านักวิชาการที่ได้มีส่วนร่วมทำให้ผลงานวิจัยฉบับนี้เป็นประโยชน์ต่อผู้ที่เกี่ยวข้อง ในส่วนของข้อบกพร่องต่าง ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นนั้นขออภัยผู้เดียว และยินดีอย่างยิ่งที่จะรับฟังคำแนะนำจากทุกท่านที่ได้เข้ามาศึกษา เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนางานวิจัยต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2563). **แผนพัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมของประเทศ ไทย**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เทพปัญญาวิจัย.
- กระทรวงยุติธรรม. (2562). **จำนวนผู้ต้องขัง ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2562**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ กระทรวงยุติธรรม.
- ธนาคารพัฒนาแห่งเอเชีย. (2021). **รายงานการคุ้มครองทางสังคมในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ธนาคารพัฒนาแห่งเอเชีย.
- ธนาคารโลก. (2022). **ตัวชี้วัดการพัฒนาโลก: คนไร้บ้านและความยากจน**. วอชิงตัน.ดี.ซี.: โรงพิมพ์ธนาคารโลก.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2023). **กลุ่มชาติพันธุ์จำแนกตามอายุและเพศ อังกฤษและเวลส์ : สัมภาษณ์ประชากร พ.ศ. 2564**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สำนักงานสถิติแห่งชาติ.
- สหประชาชาติ. (2021). **รายงานภาวะไร้บ้านทั่วโลก**. นิวยอร์ก : โรงพิมพ์สหประชาชาติ.
- ที่פקพิง. (2023). **ทางเลือกฉุกเฉินสำหรับคนไร้บ้านอายุ 16 ถึง 25 ปี**. กรุงเทพฯ : บริษัทพรินทร์ซิติ จำกัด.
- Aspalter, C. (2016). **งานสังคมสงเคราะห์ในเอเชียตะวันออกเฉียง**. Routledge.
- Boyden, J. (2015). **วัยเด็กและผู้กำหนดนโยบาย: มุมมองเชิงเปรียบเทียบในเรื่องโลกาภิวัตน์ของวัยเด็ก**. Routledge.
- Centrepont. (2023). **Unaccounted : ขนาดของเยาวชนไร้บ้านในสหราชอาณาจักร**. Centrepont.
- Chandra, Y., & Kerlin, J. A. (2021). “การประกอบการทางสังคมในบริบท: เส้นทางสู่การมีส่วนร่วมสนับสนุนใหม่ในสาขานี้”. **Social Enterprise Journal**, 17(1), 56–75.
- Doherty, B., & Kittipanya-Ngam, P. (2021). “การเกิดขึ้นและการเติบโตที่ท้าทายขององค์กรเพื่อสังคมในประเทศไทย”. **Social Enterprise Journal**, 17(2), 134–152.

- Gaetz, S. (2014). การเติบโต : การคิดใหม่เกี่ยวกับการตอบสนองต่อปัญหาคนไร้บ้านของเยาวชนในแคนาดา. **เครือข่ายวิจัยปัญหาคนไร้บ้านของแคนาดา. โทรอนโต : มหาวิทยาลัยยอร์ก.**
- Hwang, S. W., Tolomiczenko, G., Kouyoumdjian, F. G., & Garner, R. E. (2005). “การแทรกแซงเพื่อปรับปรุงสุขภาพของคนไร้บ้าน : การทบทวนอย่างเป็นระบบ”. **American Journal of Preventive Medicine**, 29(4), 311–319.
- Jasni, M. A., Hassan, N., & Ibrahim, F. (2022). “การพึ่งพากันระหว่างความยากจนและภาวะไร้บ้านในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้: กรณีศึกษาของมาเลเซีย อินโดนีเซีย ไทย และสิงคโปร์”. **วารสารกฎหมาย รัฐบาล และการสื่อสารระหว่างประเทศ**, 7(28), 1–16.
- Kennett, P. (2001). **นโยบายสังคมเปรียบเทียบ : ทฤษฎีและการวิจัย**. Open University Press.
- Quilgars, D., Fitzpatrick, S., & Pleace, N. (2011). การยุติปัญหาคนไร้บ้านของเยาวชน: ความเป็นไปได้ ความท้าทาย และวิธีแก้ปัญหในทางปฏิบัติ. มหาวิทยาลัยยอร์ก.
- Sturge, G. (2022). **สถิติประชากรเรือนจำของสหราชอาณาจักร**. ห้องสมุดสภาสามัญ.
- Tipple, G., & Speak, S. (2009). **The hidden millions : Homelessness in developing domestics**. Routledge.
- UNDP. (2021). **กลยุทธ์สวัสดิการสังคมแบบครอบคลุมในประเทศกำลังพัฒนา**. นิวยอร์ก : โรงพิมพ์โครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ.
- UNESCO. (2023). **นโยบายการศึกษาและสวัสดิการสังคม**. ปารีส : สำนักพิมพ์องค์การยูเนสโก.
- Waters, T., & LeBlanc, K. (2005). “ผู้ลี้ภัยและการศึกษา: โรงเรียนรัฐบาลขนาดใหญ่ที่ไม่มีรัฐชาติ”. **Comparative Education Review**, 49(4), 389–412.
- Wildgoose, J. C. Jr. (2024). “เส้นทางการไร้ที่อยู่อาศัยในประเทศทางเหนือและใต้ของโลก: การวิเคราะห์เชิงวิพากษ์”. **วารสารนโยบายสังคมโลก**, 12(3), 215–232.
- World Population Review. (2024). **ประชากรไร้บ้านจำแนกตามประเทศ**. วอชิงตัน : World Population Review Press.
- Zufferey, C., & Yu, N. (2018). **ใบหน้าของคนไร้บ้านในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก**. Routledge.